

การยกระดับความสามารถในการเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Enhancing the Ability in Blended Learning of Nakhon Ratchasima
Rajabhat University Students

กิตติพงษ์ ลือนาม* รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิทูร** แสงเพชร พระฉาย*** และ กฤติกา เพื่อนงูเหลือม****
รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาระบบสารสนเทศและนวัตกรรมดิจิทัล คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา***
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา****

Kitipong Luenam* Rungrote Pongkitwitoon** Sangpet Prachaya***
and Krittika Puanggulam****

Assoc. Prof. Dr., Educational Research and Evaluation Program, Faculty of Education,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University*

Asst. Prof. Dr., Educational Technology and Communications Program, Faculty of Education,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University**

Asst. Prof. Dr., Information System and Digital Innovation Program, Faculty of Sciences and Technology,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University***

Instructor, Computer Science Program, Faculty of Sciences and Technology,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University****

Corresponding author E-mail: kitipong102512@gmail.com

(Received: July 30, 2021; Revised: September 8, 2021; Accepted: September 29, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน และพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษา ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาปีการศึกษา 2563 จำนวน 210 คน และอาจารย์ 32 คน ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1990) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์มีความเหมาะสมมากและมากที่สุด สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ Zoom, Microsoft Team, Youtube, Google Meet, LMS NRRU, Line อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้สื่อแบบเดียว ไม่หลากหลาย ส่วนผลการสะท้อนการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ เทคนิค นวัตกรรมการสอนที่หลากหลายได้พัฒนาตนเอง ได้รับความรู้ใหม่ และได้พัฒนาตนเอง ตลอดจนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น 2) ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน

ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถของอาจารย์ในด้าน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.34) ส่วนความสามารถของอาจารย์ ด้านการจัดบรรยากาศ ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.28) เช่นกัน 3) ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาทั้ง 6 วิชา หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอีก 1 รายวิชาวัดผลตลอดทั้งภาคเรียน และมีคะแนนผลการเรียน สูงกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และความพึงพอใจของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกวิชา ($\bar{X} = 3.85$ ถึง 4.50) และ 4) ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการวิจัยและผลการสะท้อนการเรียนรู้ของอาจารย์ พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจโดยรวมต่อโครงการวิจัยที่ได้เข้าร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.35) การสะท้อน การเรียนรู้ของอาจารย์ พบว่า ความรู้ความเข้าใจในนวัตกรรมการสอนแบบผสมผสาน ก่อนเข้าร่วมส่วนใหญ่มีความรู้และ ความเข้าใจในนวัตกรรมการสอนน้อยแต่หลังเข้าร่วม พบว่า มีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการใช้นวัตกรรม จากเพื่อนอาจารย์มีมากขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน, ความสามารถในการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research were to develop teachers' competency and students' learning ability in BL and study the satisfaction of NRRU students towards BL. The sample group consisted of 210 students and 32 lecturers in 2020 academic year. This was an action research using the concept of Kemmis & McTaggart (1990), which consisted of 4 steps: Planning, Action, Observation, and reflection.

The results revealed as follows: 1) Regarding the lecturers' ability in designing BL, it was found to be very appropriate, and the instructional media were Zoom, Microsoft Team, Youtube, Google Meet, LMS NRRU, LINE application. However, most teachers used the same medium, not a variety. Concerning the reflection of teachers' learning, it was found that the teachers who were the sample group received a variety of knowledge, techniques, and teaching innovations to developed themselves, gained new knowledge and developed themselves as well as being more enthusiastic. 2) Regarding the development of lecturers' ability in BL, it was found that in overall, teachers' ability to manage BL was at a high level ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.31). When individual aspect was considered, the teachers' organizing learning activity was at a high level ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.34). In addition, the BLM atmosphere was at a high level ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.28). 3) Concerning, the students' achievement and satisfaction in BL, it was found that the students' achievement in all 6 subjects after studying was higher than before with statistical significance at the .05 level, while the other 1 subject was assessed throughout the semester showing the students' scores higher than 70% of the full score. In addition, the satisfaction of the students was found to be at high level in all subjects ($\bar{X} = 3.85$ to 4.50) and 4) In relation to the teachers' satisfaction and reflection of this BL project. It was found that in overall, the teachers had a high satisfaction ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.35),

and their reflection of BL revealed that they gained more knowledge and understanding after participating in this research project. Moreover, they conducted BL more effectively.

Keywords: Blended Learning, Learning Ability

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือครูผู้สอน ดังที่ สุนทร สันธพานนท์ (2558) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของผู้สอนจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการฝึกทักษะการคิดและทักษะการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เรียนรู้และเข้าใจใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างถูกวิธีสามารถบอกข้อดีข้อเสียได้ มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรและการบูรณาการหลักสูตร เข้าใจการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์โลก สามารถออกแบบการสอน วัดผลประเมินผลได้อย่างหลากหลาย สร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องตรงตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และมีความรู้ของผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์กับชุมชน องค์กร และสังคมระดับชาติ

ครูผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาในปัจจุบัน ตลอดจนการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างและยกระดับความสามารถของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม รูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended-learning) เป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบออนไลน์ กับการเรียนแบบเผชิญหน้าหรือในห้องเรียน ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ภาสกร เรืองรอง, ประหยัด จิระวงษ์พงศ์, วณิษา แม่นยำ, วิลาวัลย์ สมยาโรน, ศรัณยู หมื่นเดช, และชไมพร ศรีสุราช (2557) กล่าวโดยรวมพอสรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธี โดยคำนึงถึงผู้เรียน สภาพแวดล้อม เนื้อหา สถานการณ์ เพื่อตอบสนองการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยสามารถจัดการเรียนการสอนทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยมีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาแบบออนไลน์และออฟไลน์มาเป็นส่วนประกอบ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุดเกิดทักษะ และเกิดการเรียนรู้ที่ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ นักพัฒนาการศึกษา บุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จึงควรนำรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานเข้ามาพัฒนาการศึกษาเนื่องจากมีความสอดคล้องกับแผนการพัฒนาการศึกษา และมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในทุกระดับชั้น โดยกำหนดแนวทางการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยี ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน และด้านผู้เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนการศึกษาที่ต้องการให้คนไทยเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีภูมิคุ้มกันรู้เท่าทันเวทีโลก

ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยและเป้าหมายของการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะยกระดับความสามารถของนักศึกษาจากการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อยกระดับความสามารถในการเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

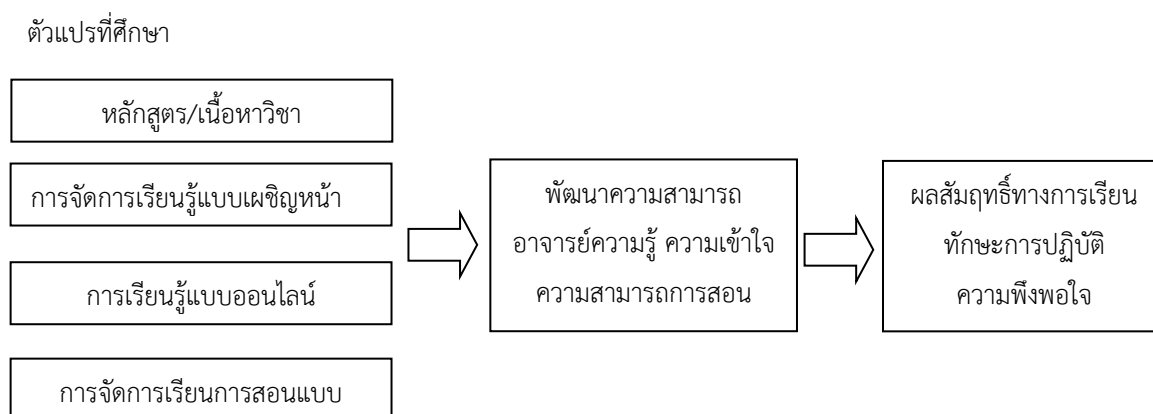
2.2 เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

- 3.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา ปีการศึกษา 2563 ที่เรียนวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาพื้นฐาน จำนวน 210 คน และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 32 คน
- 3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความสามารถอาจารย์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และความพึงพอใจ
- 3.3 เนื้อหาที่ทำการศึกษา ได้แก่ เนื้อหารายวิชาศึกษาทั่วไป และวิชาพื้นฐาน
- 3.4 ระยะเวลา เมษายน 2563 – มีนาคม 2564
- 3.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาการยกระดับความสามารถของนักศึกษาซึ่งสะท้อนได้จากความสามารถอาจารย์ในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1990) และความสามารถของนักศึกษาที่ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนรู้แบบผสมผสาน ตลอดจนศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

3.6 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1990) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Planning)

ขั้นการวางแผนได้ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการวิจัยและวางแผนในการพัฒนาอาจารย์ การเก็บข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อเตรียมการพัฒนา และการจัดทำ เอกสารประกอบอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับอาจารย์ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นอาจารย์ที่สอนวิชาศึกษาทั่วไป และวิชาพื้นฐาน จำนวน 7 รายวิชา ประจำปีการศึกษา 2563 โดยพิจารณาจากความสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 32 คน และนักศึกษาที่เรียนกับอาจารย์ มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 758 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาในการวิจัย

อาจารย์	วิชา	จำนวนนักศึกษา (คน)
กลุ่มที่ 1	การจัดการตนเองเพื่อพัฒนางาน	111
กลุ่มที่ 2	เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน	35
กลุ่มที่ 3	เทคโนโลยีสารสนเทศ	250
กลุ่มที่ 4	ภาษาอังกฤษ 1	200
กลุ่มที่ 5	ภาษาไทย	56
กลุ่มที่ 6	วิทยาการระบาด	30
กลุ่มที่ 7	ศาสตร์พระราชา	76
รวม	7 วิชา	758

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ

การพัฒนาอาจารย์ด้วยกระบวนการอบรมปฏิบัติการ การดำเนินการออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานของอาจารย์ และการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ดำเนินการพัฒนาอาจารย์โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานกับอาจารย์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 วัน โดยจัดขึ้น ณ เพลาเพลิน รีสอร์ท จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมการอบรมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาอาจารย์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กิจกรรมการอบรมปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานกับอาจารย์กลุ่มเป้าหมาย

วัน เวลา	กิจกรรมการอบรมปฏิบัติการ
วันที่ 1	
10.00 – 11.15 น.	บรรยาย เรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดย วิทยากรจาก กรุงเทพมหานคร
11.15 – 12.00 น.	บรรยาย เรื่อง การออกแบบการเรียนรู้ โดย คณะผู้วิจัย
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 17.00 น.	นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน และแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติการ (ใบงาน การกำหนดเป้าหมาย ภาระงาน/ชิ้นงาน)
	กลุ่มที่ 1 Google Classroom
	กลุ่มที่ 2 Zoom
	กลุ่มที่ 3 Youtube
	กลุ่มที่ 4 LMS, Moodle
	กลุ่มที่ 5 Microsoft Team
	โดย วิทยากรประจำกลุ่ม

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัน เวลา	กิจกรรมการอบรมปฏิบัติการ
วันที่ 2	
09.00 – 12.00 น.	ฝึกปฏิบัติการใบงานที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	การสร้างเครื่องมือวัดผลการจัดการเรียนการสอน
14.30 – 16.00 น.	ฝึกปฏิบัติการสร้างเครื่องมือวัดตามนวัตกรรม โดยวิทยากร แยกตามกลุ่มย่อย
16.00 – 16.30 น.	นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
16.30 – 17.00 น.	นัดหมายการดำเนินการโครงการ และพิธีปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ

2) อาจารย์ดำเนินการออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ผู้สอนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ทั้ง 32 คน ดำเนินการออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน กลุ่มละ 1 หน่วย

3) อาจารย์ดำเนินการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ โดยอาจารย์นำหน่วยการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนกับนักศึกษาของตนเอง ดังนี้

(3.1) อาจารย์ผู้สอนทำการทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและของนักศึกษา กลุ่มเป้าหมาย

(3.2) ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ตามหน่วยการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการสังเกตชั้นเรียนและออนไลน์ โดยคณะผู้วิจัย เพื่อนอาจารย์และผู้วิจัยร่วมเพื่อประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานของอาจารย์

(3.3) อาจารย์ผู้สอน ทำการทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้หรือเนื้อหาวิชา

(3.4) อาจารย์บันทึกคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคะแนนความพึงพอใจของนักเรียน รวมทั้งจัดทำรายงานสรุปผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในลักษณะวิจัยชั้นเรียนอย่างย่อตามรูปแบบที่ได้กำหนดร่วมกันกับคณะผู้วิจัย

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

เป็นขั้นของการติดตามและสังเกตผลการพัฒนาอาจารย์ในการออกแบบการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน และการติดตาม ตลอดจนสังเกตผลของการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ในชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

เป็นขั้นการจัดประชุมสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์และสรุปทบทวนจากกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการร่วมกันระหว่างอาจารย์และคณะผู้วิจัย และจัดประชุมสัมมนา เพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของโครงการ รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้จากงานวิจัยในชั้นเรียน จากการดำเนินการวิจัยนำมาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์

ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานของอาจารย์ มีความเหมาะสมมาก และมากที่สุด และสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ Zoom, Microsoft Team, Youtube, Google Meet, LMS NRRU, Line อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้สื่อแบบเดียว ไม่หลากหลาย ส่วนผลการสะท้อนการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ เทคนิค นวัตกรรมการสอนที่หลากหลายได้พัฒนาตนเอง ได้รับความรู้ใหม่ และได้พัฒนาดตนเอง ตลอดจนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น ได้เปิดมุมมองใหม่ๆในการจัดการเรียนรู้ และการเลือกใช้ นวัตกรรมได้หลากหลาย แต่ต้องใช้เวลาในการปรับวิธีการเรียน เปลี่ยนวิธีการสอน

4.2 ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน

ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถของอาจารย์ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.34) ส่วนความสามารถของอาจารย์ ด้านการจัดบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.28) เช่นกัน

4.3 ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน

4.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน สรุปผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

กลุ่ม/วิชา	n	คะแนน	$\bar{X}$		t	p-value
			ก่อน	หลัง		
การจัดการตนเองเพื่อพัฒนางาน	111	40	21.34	30.45	20.640*	.000
เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน	35	35	17.03	25.03	9.510*	.000
เทคโนโลยีสารสนเทศ	250	15	6.15	8.40	12.966*	.000
ภาษาอังกฤษ 1	200	50	28.79	40.88	17.561*	.000
ภาษาไทย	56	30	16.57	19.19	5.591*	.000
วิทยาการระบาด	30	-	-	-	-	-
ศาสตร์พระราชา	76	10	3.87	8.63	15.984*	.000

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน จากอาจารย์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทุกรายวิชา ยกเว้น วิชาวิทยาการระบาด เป็นการสอนตลอดภาคการศึกษาและเก็บคะแนนโดยประเมินผลรวมทุกส่วนทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอื่น จึงไม่ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และมีคะแนนผลการเรียนสูงกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

4.3.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากทุกวิชา ($\bar{X} = 3.85$ ถึง 4.50)

4.4 ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการวิจัยและผลการสะท้อนการเรียนรู้ของอาจารย์

จากการศึกษาความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการวิจัยของอาจารย์ผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจโดยรวมต่อโครงการวิจัยที่ได้เข้าร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.35) ส่วนผลการสะท้อนการเรียนรู้ของอาจารย์ภายหลังจากที่เข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่อยกระดับความสามารถของนักศึกษา จากการจัดก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย อาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจในนวัตกรรมการสอนค่อนข้างน้อย แต่ภายหลังจากที่เข้าร่วมโครงการวิจัย พบว่า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานและสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนา/การใช้นวัตกรรมจากเพื่อนอาจารย์มีมากขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนา/การใช้นวัตกรรมจากคณะผู้วิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. สรุปและอภิปรายผล

ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เมื่อพิจารณาจากผลการประเมินความสอดคล้อง/ ความเชื่อมโยง/ความเหมาะสมของรูปแบบ สื่อที่ใช้สอน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ได้รับความรู้จากวิทยากร คณะผู้วิจัยประกอบกับการใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา และทุ่มเท แสวงหาการจัดการเรียนรู้ที่มีสื่อออนไลน์หลากหลายรูปแบบ และคัดสรรเป็นอย่างดีภายใต้การกำกับ ดูแลจากคณะผู้วิจัยอย่างต่อเนื่อง และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลข้างต้นดังกล่าวมาแล้ว และภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ทำให้รูปแบบการเรียนออนไลน์ผสมผสานกับการเรียนแบบเผชิญหน้า มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย แหล่งสืบค้นมากมาย นอกกรอบการเรียนแต่ในชั้นเรียน และยุคปัจจุบันมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตช่วยให้นักศึกษาได้ค้นหาความรู้ได้กว้างขวางมากขึ้นรวมทั้งการออกแบบการวัดผลและประเมินผลเปิดกว้างไม่จำกัดเพียงวัดความรู้ความจำ จึงทำให้นักศึกษา มีแรงจูงใจที่จะค้นหาความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบร่วมมือกับเพื่อนในงานที่อาจารย์มอบหมาย จึงเป็นเหตุทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ธนกร ชันหะเตตต์, ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง, รัฐพล ประดับเวทย์, และสมสรณฤกษ์ วงษ์อยู่น้อย (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษาผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษามีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.48) และผลการประเมินการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT literacy) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.78) และนิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจตคติของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.49) และธีรวิทย์ ถึงบุตร (2561) ได้ทำวิจัย การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแบบโครงงานเป็นฐาน เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนิสิตปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแบบโครงงานเป็นฐาน เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนิสิตปริญญาบัณฑิต การเรียนการสอนแบบผสมผสาน 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเรียนการสอนในห้องเรียน และ 2) การเรียนการสอนออนไลน์ พบว่า นิสิตที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ควรพัฒนาอาจารย์ทุกคนให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยแต่ละคณะควรตั้งกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในวิชา ที่มีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

6.1.2 จัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ผู้บริหารควรกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการจัดการเรียนการสอน จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนสูงสุด

6.1.3 มหาวิทยาลัย ควรเตรียมการและสนับสนุนเทคโนโลยีให้มีความพร้อม เครือข่ายอินเทอร์เน็ตต้องพร้อม ตลอดจนแหล่งข้อมูลที่มีลิขสิทธิ์หากจำเป็นต้องซื้อควรสนับสนุนเพื่อให้นักศึกษาได้สืบค้นและฝึกปฏิบัติ

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ร่วมกับการร่วมมือรวมพลัง น่าจะส่งผลอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการประยุกต์การร่วมมือรวมพลังจะช่วยขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษา และอาจารย์

6.2.2 ควรศึกษาความคงทนด้านการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยเว้นระยะห่างในช่วงเวลา และทำการวัดซ้ำ

6.2.3 ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยสอดแทรกความรู้ด้านจริยธรรมและ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากหากเน้นการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเทคโนโลยีอย่างเดียวอาจเกิดปัญหาด้านพฤติกรรม ซึ่งสามารถผสมผสานทั้งเทคโนโลยีและสร้างจริยธรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปพร้อมกันอาจทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ธนกร ชันทเขตต์, ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง, รัฐพล ประดับเวทย์, และสมสรณูก์ วงษ์อยู่น้อย. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยเน้นคุณลักษณะการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนิสิตระดับอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์ (ฉบับพิเศษ)*, 10, 43-58.
- ธีรวดี ถังบุตร. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนิสิตปริญญาบัณฑิต. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 61-69.
- ภาสกร เรืองรอง, ประยัต จิระวงษ์, วณิชชา แม่นยำ, วิลาวัลย์ สมยาโรน, ศรันยู หมั่นเดช, และชไมพร ศรีสุราษ. (2557). เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารปัญญาวิวัฒน์ (ฉบับพิเศษ)*, 5, 195-207.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.

ภาษาอังกฤษ

- Kemmis, S. & McTaggart, R. (1990). *The Action Research Planner*. Geelong: Deakin University Press.